

TEITUR

Van de muzikanten die afgelopen mei optraden op het Eindhovense Naked Song Festival sprong Teitur er het meest uit. Hij zat dan wel in zijn eentje met een gitaar op het podium, net als veel andere deelnemers, maar hij had een heel eigen geluid. De onderwerpen van zijn liedjes en de manier waarop hij zijn gitaar gebruikte maakten hem uniek in het festival. Afkomstig van de Faerøer heeft hij een stijl ontwikkeld die geworteld is in de traditie van deze voormalige Vikingeilanden.

Tekst: René van Peer Foto's: Igor Vermeer

"Eigenlijk bevalt deze gitaar me wel," oordeelde Teitur (voluit Teitur Lassen) laconiek nadat hij halverwege zijn eenmalige Nederlandse optreden van instrumentaal had moeten wisselen. Tussen liedjes door verstemde hij zijn gitaar steeds, en vlak voor *I run the carousel* sprong de hoogste snaar. "En ik heb net deze keer maar een gitaar meegenomen," had hij verzucht, om er aan toe te voegen, "maar zo kan het natuurlijk ook." Hij speelde het lied op vijf snaren, en kreeg na afloop de gitaar van de presentator aange-reikt.

De zanger liet zich niet uit het veld slaan en traketeerde het publiek ontspannen op anekdotes. Hij bracht zijn programma met een hoog en helder stemgeluid, dat afstak bij de gruisige en snijdende timbres die de avond domineerden. Het eerste nummer bracht hij in zijn eigen taal, het Faroese, dat direct stamt uit het Oud-Noors en nog het meest verwant is aan het IJslands. Zo kreeg de opening van het concert iets ongrijpbaars, als van een magische incantatie.

Terwijl de meeste zangers eigen leed of dat van de hele wereld bezongen, bewandelde Teitur een eigenzinnige weg in zijn onderwerpkeuze. Zo zong hij over iemand die op het punt staat in te breken, en maakte hij de angstige en brutale spanning invoelbaar. Een ander lied vertelde over twee mannen die na het werk eropuit gaan om zwervkatten te schieten, maar in de opkomende mist per ongeluk een man doden die juist zijn hond uitlaat. "Het zijn allemaal verhalen van het eiland," leidde hij het lied in, "dit was zo onwaarschijnlijk, daar moest ik gewoon een lied van maken. Het is een eindeloze reeks coupletten, zoals we dat bij ons doen."

Zoeken

"Ik ben op de Faerøer met muziek opgegroeid," zo verklaart hij na het concert waarom hij is gaan zingen, "de traditie daar is gebaseerd op liederen - koorzang en lange gezongen verhalen die dezelfde functie hebben als de sagen bij de IJslanders. Ze vertellen over onze oorsprong, over voorvaderen en familierelaties. Op de eilanden hebben mensen altijd gezongen. Er zijn heel veel koren. Bij feestjes wordt stevast gezongen. Zo ben ik begonnen. Ik heb weinig platen en concerten gehoord. Dus wat ik zong waren liedjes van het eiland zelf, of liedjes die er op de een of andere manier verzeild geraakt waren, zoals *Blue moon* en *My way*. Het is repertoire dat zich bijna op eigen kracht een weg door de

wereld weet te vinden. Op mijn zeventiende ben ik met mijn moeder naar Denemarken verhuisd. Nu woon ik alweer vijf jaar met mijn vriendin in Londen. Ik wilde per se in het Engels gaan zingen om een groter publiek aan te kunnen spreken. Gelukkig heb ik een goed gevoel voor taal."

Zijn eigenzinnige behandeling van de gitaar vloeit voort uit het feit dat hij aanvankelijk instrumentale muziek schreef, zegt hij. En om speciale effecten te bereiken, moet je de gitaar steeds verstemmen. "Ik ben niet zo dol op songwriters die de gitaar naar het tweede plan schuiven, omdat hun mond voorop staat. Ik wil technisch graag wat hoger grijpen. Wat je speelt op de gitaar is informatie, het zou meer moeten zijn dan zomaar wat akkoorden.

Een lied moet een muzikale eigenheid hebben om interessant te zijn. Ik wil dat muziek vrij klinkt, maar ik wil er anderzijds wel grip op houden. Ik breng er elementen in die een lied naar een hoger plan tillen. Het talent van de meeste songwriters zit in de liedjes zelf, niet in het bedenken van ingenieuze arrangementen of het zoeken naar een bijzonder geluid. Als ik een liedje schrijf wil ik er graag dingen bij halen die ermee in contrast staan. Ik vind het leuk om tegen verwachtingen in te gaan, regels te breken, een liedje in stukjes en beetjes uit elkaar te halen. Ik ben wat dat betreft nog steeds aan het zoeken."

"Een opname en een concert zijn twee heel

"Wat ik het liefste wil is dat anderen mijn liedjes zingen. Zo krijgen ze een eigen leven. Het is een volgende stap, zeg maar, nadat ik ze geschreven en zelf vertolkt heb. Ik laat ze vrij om de wereld in te trekken. Het gaat erom dat zo'n lied de mensen iets zegt, hen letterlijk aanspreekt. Dat houdt direct verband met mijn jeugd op het eiland. Ik wil dat de liedjes gehoord worden. Ik heb geen zin om in een bibliotheek te werken. Wat ik wil is een goed artiest zijn. Zoals Thom Yorke of Tom Waits - mensen die hoge eisen aan zichzelf blijven stellen, die hun eigen regels doorbreken. Een ster als Madonna hoort muziek die ze leuk vindt en die eigent zich meteen toe; dat is

met nieuwe ogen bekijkt. "Je moet je voorstellen dat Tórshavn voor de inwoners een grote stad is," zegt hij, "met *Káta Hornidh* als bruisend middelpunt. Maar de hele Faerøer heeft alles bij elkaar nog geen vijftigduizend inwoners, en Tórshavn loopt tegen de twintigduizend. Iedereen kent elkaar. Op Piccadilly Circus zie je net zoveel mensen bij elkaar als er in Tórshavn wonen. Als je daaraan gewend bent, is *Káta Hornidh* allerm minst het centrum van de wereld."

"Op het moment waait er een conservatieve wind door de Faerøer. Men wil van bovenaf alle begrippen die uit een buitenlandse taal komen, omzetten in het Faroese. Zo moet je

«Dat was zo'n onwaarschijnlijk verhaal, daar moest ik een lied van maken»

verschillende zaken. Wanneer ik met een lied de studio in ga, heb ik de basis, het tempo en een thema, een melodie. Bij de opname kan het zijn dat ik de gitaar opzij zet, en de melodie laat uitwerken door de piano of verschillende andere instrumenten. Als ik zo'n lied op het podium breng, want dat is wat het publiek van me verwacht, moet ik het helemaal opnieuw arrangeren. Om iets van het oorspronkelijke geluid op te roepen, werk ik met afwijkende stemmingen."

Liedjes die reizen

Volgt de vraag wat hij ziet als een ideaal lied, wat voor lied hij graag geschreven zou willen hebben. "De beste liederen zijn niet afhankelijk van de plaat waar ze vandaan komen. Stel dat je *Heroes* van Bowie het allermooiste nummer vindt dat je ooit gehoord hebt, bedoel je dan het lied zelf of de manier waarop hij het op de plaat gezet heeft? De beste liederen zijn liederen die reizen, die gezongen worden zodra iemand zijn gitaar tevoorschijn haalt, zoals *Blue moon* en *My way*, die ik eerder al noemde. Die leiden een eigen leven, die zing je om de duisternis van de winter te verdrijven. Wat voor mij belangrijk is aan een lied, is dat het een muzikale identiteit moet hebben, een doel. Je moet niet meteen weten waar het heen gaat, het mag iets gevaarlijks hebben. Ik ben tevreden over *I run the carousel*. De muziek roept de beweging van de draaimolen op. Daarnaast gaat het over mezelf. Ik speel de baas over het hele spul en dat doe ik avond aan avond. Ik wil niet over George W. Bush zingen of over wat er allemaal in het Midden-Oosten gebeurt. Die onderwerpen zijn me veel te groot. Ik houd het liever persoonlijker, dicht bij huis. Daar valt nog heel wat over te vertellen. Zoals het lied over die twee lui die katten willen schieten en een wandelaar ombrengen, gezien vanuit het perspectief van de vriend die de twee naar de plaats des onheils gereden heeft. Hij staat er eigenlijk buiten, hij heeft geen geweer in zijn handen gehad - en toch voelt hij zich schuldig."

niets dan zelfpromotie. Zij heeft geen diepe morele motivatie om te zingen. Dat is toch niet om aan te horen. Maar voor Nina Simone was zingen het verschil tussen leven en dood. Voor John Coltrane had muziek een diepe spirituele lading. Die geestelijke verbondenheid met zijn muziek heeft hem de dood in gedreven. Om kort te gaan, muzikant te zijn betekent voor mij een grote verantwoordelijkheid. Zeker met alle mogelijke afleidingen die de wereld te bieden heeft. Ik vind dat ik daar weerstand aan moet bieden. Niet met de stroom meedrijven, zoals je de nieuwste generatie in de populaire muziek ziet doen."

Dicht bij huis

Zijn meest recente cd *Káta Hornidh* is een goed voorbeeld van muziek die dicht bij huis ligt.

Genoemd naar het centrale plein in de hoofdstad Tórshavn van de Faerøer zingt Teitur in zijn eigen taal over iemand die vanuit de buitenwereld naar huis terugkeert en de plaats

nu 'jaligt' gebruiken als je 'positief' bedoelt, terwijl dat een heel andere gevoelswaarde heeft. Je kunt op een positieve manier 'nee' willen zeggen, maar 'jaligt' suggereert al een zekere instemming. Op *Káta Hornidh* wil ik laten horen hoe ik als expat tegen die tendensen in de huidige Faerøer aankijk. De muziek is geënt op wat er in de jaren vijftig populair was. De hoes is een knipoog naar *London calling* van The Clash, een van mijn favoriete groepen. Zo wil ik de mensen van de Faerøer tegenstrijdige prikkels toedienen. Hopelijk zet hen dat aan het denken."

Discografie:

Stay under the stars -
Playground Music PGMLCD 72

Káta Hornidh -
Tutl HJF160/Playground Music PGMLCD 79

Website:

www.teitur.com

